ODLUKA KOMISIJE (EU) 2018/860

od 7. veljače 2018.

o programu potpore SA.45852 – 2017/C (ex 2017/N) koji Njemačka namjerava provesti za pričuvni kapacitet

(priopćeno pod brojem dokumenta C(2018) 612)

(Vjerodostojan je samo tekst na njemačkom jeziku)

(Tekst značajan za EGP)

EUROPSKA KOMISIJA,

uzimajući u obzir Ugovor o funkcioniranju Europske unije, a posebno njegov članak 108. stavak 2. prvi podstavak,

uzimajući u obzir Sporazum o Europskom gospodarskom prostoru, a posebno njegov članak 62. stavak 1. točku (a),

nakon što je zainteresiranim stranama uputila obavijest da dostave svoje primjedbe ([1]) i uzimajući u obzir njihove primjedbe,

budući da:

1. POSTUPAK

(1) Njemačka je elektroničkim podneskom od 23. siječnja 2017. prijavila Komisiji najnoviji nacrt zakonodavstva o provedbi pričuvnog kapaciteta i svoju ocjenu nužnosti programa potpore.

(2) Komisija je dopisom od 7. travnja 2017. („Odluka o pokretanju postupka”) obavijestila Njemačku da je odlučila pokrenuti postupak utvrđen člankom 108. stavkom 2. Ugovora o funkcioniranju Europske unije („Ugovor”) u pogledu programa potpore. Njemačka je dostavila primjedbe na Odluku o pokretanju postupka u dopisu od 17. svibnja 2017.

(3) Odluka o pokretanju postupka objavljena je u *Službenom listu Europske unije* ([2]). Komisija je pozvala zainteresirane strane da dostave svoje primjedbe o programu potpore.

(4) Komisija je primila primjedbe od 22 zainteresirane strane. Proslijedila ih je Njemačkoj, koja je imala priliku dostaviti svoj odgovor; Njemačka je svoje primjedbe dostavila dopisom od 14. srpnja 2017.

2. DETALJAN OPIS PROGRAMA POTPORE

2.1. Kontekst i pravna osnova

(5) Prijavljeni program potpore dio je izmjene postojećeg njemačkog Zakona o energetskom gospodarstvu od 7. srpnja 2005. (*Energiewirtschaftsgesetz*, dalje u tekstu: „EnWG”), koja je donesena 26. srpnja 2016. EnWG sadržava i niz drugih mjera koje se odnose na funkcioniranje njemačkog tržišta električne energije i plina, a koje su predstavljene u odjeljku 2.1. Odluke o pokretanju postupka. Glavni je cilj revizije EnWG-a reforma tržišta električne energije kako bi ga se prilagodilo za potrebe energetske tranzicije, koja je u Njemačkoj obilježena znatnim povećanjem proizvodnje energije iz različitih obnovljivih izvora, kao što su energija vjetra i solarna energija, postupnim ukidanjem nuklearne energije i visokom razinom povezivanja s nekoliko susjednih tržišta.

(6) Pravni okvir kojim je uređen pričuvni kapacitet utvrđen je člankom 13.e revidiranog EnWG-a. Detaljnije odredbe o, među ostalim, postupku odabira, upotrebi pričuve i naknadi za pričuvu utvrđene su u uredbi *Kapazitätsreserve-verordnung* ([3]) (dalje u tekstu: „Uredba o pričuvnom kapacitetu”).

([1]) SL C 159, 19.5.2017., str. 6.

([2]) Odluka Komisije od 7. travnja 2017. o državnoj potpori SA.45852 (2017/N) – Njemačka – Pričuvni kapacitet – Poziv na podnošenje primjedaba u skladu s člankom 108. stavkom 2. Ugovora o funkcioniranju Europske unije (SL C 159, 19.5.2017., str. 6.).

([3]) *Verordnung zur Regelung des Verfahrens der Beschaffung, des Einsatzes und der Abrechnung einer Kapazitätsreserve (Kapazitätsreserveverordnung – KapResV).*

(7) Cilj je pričuvnoga kapaciteta zajamčiti kontinuiranu sigurnost opskrbe električnom energijom unatoč promjenama na tržištu električne energije. Njime se želi pridonijeti sigurnosti opskrbe čak i kad, usprkos slobodnom određivanju cijena na burzama električne energije, opskrba na veleprodajnom tržištu nije dovoljna za zadovoljavanje cjelokupne potražnje. To se postiže upotrebom postojećih elektrana koje se drže u pričuvi izvan tržišta. Njemačka želi smanjiti potencijalna narušavanja tržišta primjenom nekoliko mjera. Posebno nastoji odvojiti kapacitete koji se drže u pričuvi od tržišta kako bi se spriječilo svako narušavanje određivanja cijena i signalâ za ulaganja na tržištu električne energije.

2.2. **Opis pričuvnog kapaciteta**

(8) EnWG-om i Uredbom o pričuvnom kapacitetu propisano je da će četiri njemačka operatora prijenosnih sustava postupno stvoriti pričuvne kapacitete kojima će se zajamčiti sigurnost opskrbe kad tržište nije uravnoteženo i kad potražnja za električnom energijom nije zadovoljena opskrbom.

(9) Operatori prijenosnih sustava zajednički nabavljaju kapacitete na temelju natječaja, koji se organiziraju svake dvije godine za dvogodišnje razdoblje isporuke (prvo razdoblje isporuke teče od listopada 2019. do rujna 2021.). Pružatelji kapaciteta dostavljaju ponudu za godišnju naknadu koju traže za držanje svojeg kapaciteta na raspolaganju, do najviše 100 000 EUR/MW godišnje. Odabiru se na temelju njihove ponude sve dok se ne zadovolji ukupna tražena količina od 2 GW. Odabrani pružatelji kapaciteta primaju naknadu na temelju najviše uspješne ponude dostavljene u okviru natječaja (sustav jediničnih cijena).

(10) U natječaju mogu sudjelovati sve vrste domaćih pružatelja kapaciteta (elektrane, skladišni sustavi i operatori kapaciteta za reguliranje potražnje), pod uvjetom da ispunjuju određeni broj kriterija prihvatljivosti u obliku tehničkih zahtjeva utvrđenih u članku 9. Uredbe. Nakon Odluke o pokretanju postupka Njemačka se obvezala na izmjenu nekih od tih kriterija prihvatljivosti. Te se izmjene ponajprije odnose na zahtjeve u pogledu sudjelovanja za operatore kapaciteta za reguliranje potražnje i detaljno su objašnjene u odjeljku 6. ove Odluke.

(11) Pružateljima kapaciteta nije dopušteno da svoj pričuvni kapacitet prodaju na tržištu električne energije. Nije im dopušten ni povratak na tržište nakon završetka njihova ugovora o pričuvi. Njemačka tijela time nastoje osigurati strogo odvajanje tržišta od pričuve te tako spriječiti da se pričuvom naruši funkcioniranje tržišta.

(12) Pružateljima kapaciteta isto tako nije dopušteno da svoja prava i obveze proizišle iz sudjelovanja u pričuvnom kapacitetu prodaju trećim stranama: sudjelovanje i povezana naknada strogo su povezani s postrojenjem koje je odabrano u okviru natječaja.

(13) Klauzula o zabrani povratka, kako je opisana u uvodnoj izjavi 11., ne primjenjuje se na operatore kapaciteta za reguliranje potražnje. Operator kapaciteta za reguliranje potražnje može nakon završetka razdoblja isporuke nastaviti prodavati kapacitet koji odgovara upravljanom opterećenju na tržištima električne energije ([1]). Komisija je u Odluci o pokretanju postupka izrazila zabrinutost u pogledu ostalih zahtjeva koji se primjenjuju na operatore kapaciteta za reguliranje potražnje te će se o njima detaljno raspraviti u odjeljcima 3.2.2. i 7.3.3. ove Odluke.

(14) Pružatelji kapaciteta moraju biti na raspolaganju operatorima prijenosnih sustava tijekom cjelokupnog dvogodišnjeg trajanja ugovora. Isto tako moraju ispunjavati kriterije prihvatljivosti tijekom cjelokupnog trajanja ugovora. Međutim, dopuštena su tehnički nužna razdoblja održavanja o kojima operatori prijenosnih sustava moraju biti obaviješteni do 31. srpnja godine koja prethodi godini isporuke. Takvi planirani prekidi rada tijekom kojih postrojenja za pričuvni kapacitet nisu dostupna dopušteni su u ukupnom trajanju od najviše tri mjeseca po godini isporuke. Neplanirane prekide rada treba prijaviti operatorima prijenosnih sustava čim do njih dođe, a dostupnost se mora ponovno uspostaviti u roku od tri mjeseca.

(15) Operatori prijenosnih sustava moraju provesti funkcionalna ispitivanja svakog postrojenja prije njegova uključivanja u pričuvni kapacitet kako bi se provjerilo ispunjuje li ono tehničke zahtjeve. Nadalje, operatori prijenosnih sustava upućuju probne zahtjeve za pričuvni kapacitet bez prethodnog obavješćivanja uključenih pružatelja kapaciteta. Ta će se ispitivanja provesti uz punu pričuvnu snagu postrojenja u trajanju od 12 sati. Ako ispitivanje pokaže da postrojenje ne ispunjuje zahtjeve, naplaćuje se kazna od 20 % ukupne utvrđene naknade.

([1]) Međutim, to ne vrijedi za tržišta na kojima se plaća cijena po kilovatu, odnosno u praksi za program upravljane potrošnje utvrđen Uredbom o ugovaranju upravljanog opterećenja (*Verordnung über Vereinbarungen zu abschaltbare Lasten*, dalje u tekstu: „AbLaV") i tržište kapaciteta za uravnoteženje.

Ako postrojenje u roku od šest mjeseci otkloni utvrđene nedostatke, kazna se izračunava razmjerno vremenu tijekom kojeg postrojenje nije bilo dostupno za pričuvu (odnosno jedna šestina iznosa za svaki mjesec). Ako postrojenje ispunjuje zahtjeve samo za dio pričuvne snage, kazna se odnosi samo na dio koji nije dostupan.

(16) Veličina pričuvnog kapaciteta temeljit će se na ishodu revidirane ocjene adekvatnosti, koja je detaljnije opisana u uvodnim izjavama 84. i 85. U trenutku donošenja Odluke o pokretanju postupka Njemačka je namjeravala nabaviti točno 2 GW kapaciteta za prvo dvogodišnje razdoblje isporuke te načelno 2 GW za sljedeća razdoblja isporuke, osim ako bi ocjena adekvatnosti pokazala drukčiju potrebu do najviše 5 % vršne potražnje. Njemačka se sad obvezala na primjenu revidirane ocjene adekvatnosti od prve dražbe te je na toj osnovi utvrdila potrebnu količinu i u svakom slučaju ograničila maksimalnu veličinu pričuve na 2 GW u sva tri razdoblja isporuke. Ako revidirana ocjena adekvatnosti pokaže potrebu za više od 2 GW i ako Njemačka stoga odluči povećati veličinu pričuve iznad 2 GW, morala bi u skladu s pravilima o državnim potporama prijaviti takvo povećanje Komisiji radi ocjene.

(17) Pričuvni kapacitet upotrebljava se kad tržište nije uravnoteženo, odnosno kad opskrba nije dovoljna za zadovoljavanje potražnje. Smatra se da tržište nije uravnoteženo ako na burzama električne energije na tržištu dan unaprijed ili na unutardnevnom tržištu (na početnoj dražbi, koja se odvija odmah nakon zatvaranja tržišta dan unaprijed, ili za vrijeme kontinuiranog trgovanja tijekom dana) ponude u visini tehničkog ograničenja cijene, koje u Njemačkoj trenutačno iznosi 3 000 EUR/MWh za tržište dan unaprijed i 10 000 EUR/MWh za unutardnevno tržište, nisu potpuno zadovoljene u roku od sat vremena ponudama za proizvodnju.

(18) Operatori prijenosnih sustava mogu upotrijebiti pričuvni kapacitet samo kao krajnje rješenje nakon što su iscrpljene sve druge usluge sustava. Činjenica da postrojenja u pričuvnom kapacitetu imaju vrijeme aktiviranja od najviše 12 sati znači da operatori prijenosnih sustava moraju uputiti zahtjev tim postrojenjima puno prije no što su poznati ishodi tržišta i stoga prije no što mogu biti sigurni da tržište nije uravnoteženo. Stoga je Uredbom propisano da operatori prijenosnih sustava moraju ocijeniti vremena potrebna za pokretanje i uzeti ih u obzir pri aktiviranju pričuve.

(19) Tijekom vremena aktiviranja i prije stvarne upotrebe pričuvnog kapaciteta postrojenja u pričuvi isporučuju male količine električne energije u mrežu. Uredbom je propisano da će operatori prijenosnih sustava smanjiti postojeća postrojenja na količinu koja odgovara količini koju isporučuju pričuvna postrojenja kako bi se osiguralo da se tom količinom električne energije ne narušava funkcioniranje unutardnevnog tržišta.

(20) Uredbom je propisano i da operatori pričuvnog sustava u načelu aktiviraju sva postrojenja. Međutim, ako ravnotežu opskrbe i potražnje mogu ponovno uspostaviti tako da aktiviraju samo dio pričuvnog kapaciteta, operatori pričuvnog sustava mogu odabrati samo one pružatelje koji su za to najprikladniji.

2.3. **Proračun**

(21) Nije utvrđen fiksni proračun za pričuvni kapacitete jer njegovi troškovi u velikoj mjeri ovise o rezultatima početnog natječaja. Pružatelji kapaciteta u okviru natječaja mogu dati ponudu u najvišem iznosu od 100 000 EUR/MW godišnje. Stoga bi maksimalni fiksni troškovi pričuvnog kapaciteta od 2 GW iznosili 200 milijuna EUR godišnje. Međutim, njemačka tijela očekuju da na dražbi neće biti postignuta maksimalna cijena jer postoje različiti čimbenici koji mogu dovesti do smanjenja troškova, kao što je činjenica da mogu sudjelovati relativno stara postrojenja, odnosno postrojenja čija su ulaganja djelomično ili u cijelosti već amortizirana, operatori kapaciteta za reguliranje potražnje i postrojenja koja su prethodno najavila namjeru zatvaranja.

2.4. **Mehanizam financiranja**

(22) Operatori prijenosnih sustava mogu mrežnim tarifama naknaditi sve svoje troškove proizišle iz pričuvnog kapaciteta u skladu s člankom 13.e stavcima 3. i 4. EnWG-a. Operatori prijenosnih sustava od svojih troškova odbijaju prihode ostvarene od pričuvnog kapaciteta, odnosno od plaćanja kazni ili plaćanja u slučaju odstupanja zaprimljenih od stranaka odgovornih za uravnoteženje koje su u trenutku upotrebe pričuvnog kapaciteta bile u neravnoteži. Njemačka tijela napominju da operatori prijenosnih sustava nisu obvezni regulatornim tijelima dostaviti svoje troškove za naknadu, ali ako to učine, troškovi će se smatrati troškovima na koje operator prijenosnih sustava ne može utjecati u svrhu reguliranja tarifa i koji se mogu naknaditi mrežnom tarifom. Sustav koji se primjenjuje na troškove pričuvnog kapaciteta uobičajeni je sustav koji se primjenjuje i na ostale komponente mrežne tarife.

2.5. **Trajanje**

(23) Uredba o pričuvnom kapacitet na sadržava datum završetka. Operatori prijenosnih sustava organizirat će natječaje za dvogodišnje razdoblje isporuke, počevši s natječajem 2018. za razdoblje isporuke od listopada 2019. do rujna 2021. ([1]) Nakon toga svake dvije godine organizirat će se novi natječaj i nabavit će se (potencijalno prilagođena) količina kapaciteta za dvogodišnje razdoblje isporuke. Njemačka tijela navela su da će program potpore završiti kad se na temelju ocjene veličine pričuvnog kapaciteta utvrdi da više nije potrebno održavati pričuvu.

2.6. **Korisnici**

(24) Korisnici su programa pružatelji kapaciteta koji su odabrani u okviru nabavne dražbe i s kojima je sklopljen ugovor o pričuvnom kapacitetu.

3. **RAZLOZI ZA POKRETANJE POSTUPKA**

(25) Komisija je 7. travnja 2017. pokrenula postupak utvrđen člankom 108. stavkom 2. Ugovora u pogledu programa potpore. Kako je navedeno u Odluci o pokretanju postupka, Komisija:

(a) je preliminarno smatrala da program nije naknada za uslugu od općeg gospodarskog interesa koja bi ispunila uvjete utvrđene u presudi Altmark ([2]), već da program čini državnu potporu u skladu s člankom 107. stavkom 1. Ugovora;

(b) je imala sumnje u pogledu spojivosti programa potpore s unutarnjim tržištem jer je postojala zabrinutost da nije ispunjeno nekoliko zahtjeva spojivosti, posebno u pogledu potrebe za intervencijom države, prikladnosti programa, njegove proporcionalnosti i rizika neopravdanih negativnih učinaka na tržišno natjecanje i trgovinu među državama članicama.

3.1. **Razlozi za pokretanje postupka: postojanje potpore**

(26) U skladu s člankom 107. stavkom 1. Ugovora, mjera se smatra državnom potporom ako su kumulativno ispunjeni sljedeći uvjeti:

(a) mjera se mora financirati iz državnih sredstava i biti pripisiva državi;

(b) njome se mora osigurati prednost kojom se određeni poduzetnici ili proizvodnja određene robe stavlja u povoljniji položaj;

(c) mjerom se mora narušavati ili prijetiti da će se narušiti tržišno natjecanje; i

(d) mjera mora biti takva da može utjecati na trgovinu među državama članicama.

(27) U svojoj prijavi njemačka tijela tvrdila su da pričuvni kapacitet ne ispunjuje te kriterije i stoga ne čini državnu potporu. Prvo, smatraju da se program potpore ne financira iz državnih sredstava. Drugo, operatori ne bi ostvarivali nikakvu prednost jer treba smatrati da pružaju uslugu od općeg gospodarskog interesa za koju naknada ispunjuje četiri uvjeta koja je Sud naveo u presudi Altmark. Treće, programom se ne bi utjecalo na trgovinu među državama članicama.

(28) Prvo, Komisija je preliminarno zaključila da program potpore uključuje državna sredstva i pripisiv je državi. To je stoga što je program izradila njemačka država, koja svojim zakonom propisuje da se povećanjem mrežnih tarifa troškovi mogu prenijeti na sve potrošače. Stoga su u skladu s presudom Vent De Colère ([3]) državna sredstva prisutna i mjera je pripisiva državi. Osim toga, Uredbom o pričuvnom kapacitetu propisano je da operatori prijenosnih sustava od svojih troškova odbijaju prihode ostvarene u okviru programa. To znači da je država ta koja operatore prijenosnih sustava u skladu sa zakonom ovlašćuje za dodjelu i prikupljanje potrebnih sredstava. Sredstva se generiraju u skladu s Uredbom o pričuvnom kapacitetu te njima zajednički upravljaju operatori prijenosnih sustava. Stoga su ona u svakom trenutku pod utjecajem javnih tijela.

([1]) Napominje se da je to godinu dana poslije prvotno predviđenog datuma početka u listopadu 2018.
([2]) Presuda od 24. srpnja 2003., Altmark Trans GmbH i Regierungspräsidium Magdeburg protiv Nahverkehrsgesellschaft Altmark GmbH, uz sudjelovanje Oberbundesanwalt beim Bundesverwaltungsgericht, C-280/00, ECLI:EU:C:2003:415.
([3]) Presuda od 19. prosinca 2013., Association Vent De Colère! Fédération nationale i dr. protiv Ministre de l'Ecologie, du Développement durable, des Transports et du Logement i Ministre de l'Economie, des Finances et de l'Industrie, C-262/12, ECLI:EU:C:2013:851.

(29) Drugo, Komisija je izrazila sumnje u ispunjenost prvog i četvrtog kriterija iz presude Altmark te je stoga preliminarno zaključila da bi se programom potpore dodijelila selektivna prednost njegovim korisnicima.

(30) Prvim kriterijem iz presude Altmark propisano je da poduzetniku korisniku moraju stvarno biti povjerene obveze pružanja javne usluge i da te obveze moraju biti jasno utvrđene. Iako države članice imaju široku diskrecijsku ovlast pri utvrđivanju usluga od općeg gospodarskog interesa, člankom 3. stavkom 2. Direktive 2009/72/EZ Europskog parlamenta i Vijeća ([1]) ograničena je mogućnost država članica da primjenjuju obveze pružanja javnih usluga u liberaliziranom sektoru električne energije. Konkretno, njome se ograničava opseg obveza pružanja javnih usluga na posebne ciljeve: sigurnost, uključujući sigurnost opskrbe, redovitost, kvalitetu i cijenu isporuka te zaštitu okoliša, uključujući energetsku učinkovitost, energiju iz obnovljivih izvora i zaštitu klime. Osim toga, propisano je da obveze moraju biti jasno definirane, transparentne, nediskriminacijske i provjerljive te moraju elektroenergetskim poduzetnicima Unije jamčiti jednakost pristupa nacionalnim kupcima.

(31) Stoga su u Odluci o pokretanju postupka izraženi sljedeći razlozi za zabrinutost:

(a) program potpore mogao bi biti diskriminacijski jer se čini da se njime iz učinkovitog sudjelovanja u pričuvi *de facto* isključuju operatori kapaciteta za reguliranje potražnje i *de jure* strani pružatelji kapaciteta;

(b) bilo je upitno je li program nužan za sigurnost opskrbe električnom energijom u Njemačkoj te stoga može li se potpora smatrati naknadom za obveze pružanja javnih usluga čiji je cilj sigurnost opskrbe;

(c) usluge od općeg gospodarskog interesa opravdane su ako tržište ne može ostvariti učinkoviti ishod. Stoga ako bi država članica mogla poboljšati funkcioniranje tržišta, usluga od općeg gospodarskog interesa za sigurnost opskrbe ne bi se mogla opravdati jer tržištu nije bilo omogućena da ostvari željeni ishod. Nadalje, iako se moglo očekivati da će se planiranim tržišnim reformama u Njemačkoj pridonijeti sigurnosti opskrbe, bilo je upitno bi li te reforme bile dovoljne za osiguravanje adekvatnih signala za ulaganja. Posebno se zahtijevala procjena „vrijednosti neisporučene energije" kod potrošača kako bi se osiguralo da tržišne cijene mogu dosegnuti tu razinu.

(32) Četvrtim kriterijem iz presude Altmark propisano je da poduzetnici moraju biti odabrani na temelju postupka javne nabave kojim se osigurava pružanje usluga zajednici po najnižoj cijeni ili na temelju postupka utvrđivanja referentnih vrijednosti kojim se jamči da iznos naknade ne prelazi troškove tipičnog poduzetnika kojim se dobro upravlja. U Odluci o pokretanju postupka smatralo se da program, s obzirom na činjenicu da nije dovoljno otvoren (isključeni su kapacitet za reguliranje potražnje i strani kapacitet), nije namijenjen osiguravanju stvarnog tržišnog natjecanja, čak i u slučaju organiziranja natječaja, te se stoga njime ne bi osiguralo pružanje usluga zajednici po najnižoj cijeni. Isto tako, nije bilo dokaza da bi bio ispunjen drugi dio četvrtog kriterija iz presude Altmark.

(33) Treće, Komisija je u Odluci o pokretanju postupka preliminarno zaključila da bi pričuvni kapacitet mogao utjecati na tržišno natjecanje i trgovinu na tržištu električne energije jer je njemačko tržište električne energije otvoreno za tržišno natjecanje i povezano sa susjednim tržištima električne energije. Programom potpore pružila bi se podrška određenim operatorima pod uvjetom da više ne budu aktivni na tržištu. Stoga bi on utjecao na krivulju prioriteta zone trgovanja u kojoj rade elektrane koje primaju potporu, a time i na njezinu interakciju sa susjednim zonama.

3.2. **Razlozi za pokretanje postupka: spojivost potpore**

(34) Komisija je u Odluci o pokretanju postupka preliminarno smatrala da postoje razlozi za pokretanje postupka u pogledu sljedećih četiriju aspekata koji se odnose na spojivost potpore s unutarnjim tržištem:

(a) nedovoljno dokazana potreba za intervencijom države;

(b) neprikladnost programa zbog primjene ograničavajućih kriterija prihvatljivosti;

(c) neproporcionalnost programa kojim se ne bi osiguralo smanjenje iznosa potpore; i

(d) rizik neopravdanih negativnih učinaka na tržišno natjecanje i trgovinu među državama članicama.

([1]) Direktiva 2009/72/EZ Europskog parlamenta i Vijeća od 13. srpnja 2009. o zajedničkim pravilima za unutarnje tržište električne energije i stavljanju izvan snage Direktive 2003/54/EZ (SL L 211, 14.8.2009., str. 55.).

Međutim, Komisija je zauzela preliminarno stajalište da je cilj programa potpore pridonijeti sigurnosti opskrbe kao cilju od zajedničkog interesa, da bi program potpore imao učinak poticaja jer bi doveo do promjene ponašanja sudionika na tržištu i da bi ispunio potrebne uvjete transparentnosti. Stoga je ovaj odjeljak ograničen na opis točaka od (a) do (d) u pogledu kojih je Komisija izrazila sumnje u spojivost potpore sa Smjernicama o državnim potporama za zaštitu okoliša i energiju za razdoblje 2014.–2020. ([1]) („Smjernice").

3.2.1. *Potreba za intervencijom države*

(35) Na temelju stavaka od 222. do 224. Smjernica Komisija je u Odluci o pokretanju postupka preliminarno smatrala da bi za opravdanje uvođenja predloženog pričuvnog kapaciteta trebalo dokazati da bi reformirano tržište dugoročno zajamčilo prikladan stupanj sigurnosti opskrbe, ali da kratkoročno postoje valjani razlozi za pretpostaviti da bi mogle nastati situacije u kojima tržište možda neće ostvariti gospodarski učinkovitu razinu sigurnosti opskrbe. Osim toga, pričuvni kapacitet trebalo bi postupno ukinuti nakon reforme tržišta kad ono bude potpuno ostvarilo potrebnu razinu zaštite.

(36) Prvo, Komšija je izrazila sumnje u potrebu za pričuvom jer nije bio predviđen datum završetka te se činilo da je potpora predviđena kao trajno obilježje tržišta električne energije, a ne kao prijelazna mjera uz tržišne reforme.

(37) Drugo, Komisija je napomenula da se zbog nedostatka gospodarskog standarda pouzdanosti i pokazatelja za ocjenu gospodarske relevantnosti pričuve ograničavaju sposobnosti tržišta za osiguravanje dovoljnog kapaciteta i onemogućuje utvrđivanje pravilne veličine pričuve.

(38) Treće, iako je pozdravila prijavu najgoreg scenarija, Komisija je izrazila sumnje u razumnost određenih pretpostavki upotrijebljenih u njemu.

3.2.2. *Prikladnost programa potpore*

(39) Komisija je u Odluci o pokretanju postupka ocijenila spojivost pričuvnog kapaciteta na temelju kriterija utvrđenih u stavcima 225. i 226. Smjernica. Iako je navela kako se čini da je privremena strateška pričuva najprikladniji oblik intervencije za jamčenje sigurnosti opskrbe u kontekstu tekućih tržišnih reformi, Komisija je istaknula da program potpore nije predviđen kao privremena mjera i izrazila zabrinutost u pogledu dvaju pitanja: odvojene naknade varijabilnih troškova u slučaju aktiviranje pričuve i pravila prihvatljivosti.

(40) Komisija je u pogledu odvojene naknade varijabilnih troškova u slučaju aktiviranja pričuve postavila pitanje jesu li troškovne kategorije za koje je predviđena takva odvojena naknada varijabilni troškovi. Navela je da naknada tih troškova odvojeno od nabavne dražbe i neovisno o njoj znači da u pogledu tih troškova neće biti tržišnog natjecanja.

(41) Kad je riječ o kriterijima prihvatljivosti za pričuvni kapacitet, Komisija je izrazila zabrinutost zbog činjenice da bi kapacitet za reguliranje potražnje mogao biti *de facto* isključen iz pričuve i stavljen u nepovoljan položaj u odnosu na proizvodna postrojenja. Komisija je izrazila bojazan da bi se različitim zahtjevima u pogledu sudjelovanja operatore kapaciteta za reguliranje potražnje moglo odvratiti od sudjelovanja do te mjere da bi vjerojatnost njihova sudjelovanja bila vrlo mala. Ti su zahtjevi uključivali:

(a) minimalnu količinu za koju se može dati ponuda od 10 MW za operatora kapaciteta za reguliranje potražnje;

(b) činjenicu da nije dopušteno objedinjavanje više opterećenja;

(c) zahtjev izravnog priključivanja na prijenosnu mrežu razine napona od 110 kV ili više;

(d) mogućnost podvrgavanja do čak deset ispitivanja godišnje;

(e) obvezu potrošača na kontinuiranu potrošnju tijekom cjelokupnog razdoblja isporuke (odnosno dvije godine) i terminsku kupnju električne energije za cjelokupno razdoblje isporuke;

(f) nepostojanje maksimalnog razdoblja isporuke; i

(g) opterećenja koja su sudjelovala u pričuvnom kapacitetu ne mogu postati aktivna na tržištu kapaciteta za uravnoteženje nakon isteka njihova ugovora o pričuvnom kapacitetu.

([1]) SL C 200, 28.6.2014., str. 1.

(42) Naposljetku, Komisija je isto tako pozvala zainteresirane treće strane za dostave svoja stajališta o isključivanju stranog kapaciteta.

3.2.3. *Proporcionalnost potpore*

(43) Kad je riječ o proporcionalnosti mjere, Komisija je ponovno izrazila svoju zabrinutost u pogledu ograničavajućih zahtjeva prihvatljivosti te istaknula da, ako je sudjelovanje nepotrebno ograničeno, ne može se pretpostaviti da će kao posljedica natječaja ukupan iznos potpore biti ograničen na minimum potreban za postizanje željenog cilja.

3.2.4. *Izbjegavanje neopravdanih negativnih učinaka na tržišno natjecanje i trgovinu*

(44) Komisija je u Odluci o pokretanju postupka smatrala da će se modelom pričuve osigurati učinkovito odvajanje kapaciteta u pričuvi od kapaciteta na tržištu te time izbjeći neopravdani negativni učinci na tržišno natjecanje na njemačkom tržištu električne energije i trgovinu među državama članicama.

(45) Međutim, naknade za odstupanje utvrđene su u dvostrukom iznosu tehničkog ograničenja cijene na unutardnevnom tržištu. Komisija je navela da bi takav pristup mogao biti manje gospodarski učinkovit od utvrđivanja gornje granice unutardnevne cijene u visini maksimalne naknade za odstupanje, koja bi sa svoje strane trebala odražavati vrijednost neisporučene energije. Stoga je Komisija ponovila da bi bilo potrebno utvrditi vrijednost neisporučene energije kako bi se izbjegla primjena prekomjernih naknada za odstupanje kojima se narušava tržišno natjecanje.

4. PRIMJEDBE ZAINTERESIRANIH STRANA

(46) Komisija je tijekom razdoblja savjetovanja zaprimila 22 odgovora na Odluku o pokretanju postupka od trećih strana, posebno dionika koji su aktivni u energetskom sektoru (kao što su poduzetnici koji se bave konvencionalnom proizvodnjom, proizvodnjom energije iz obnovljivih izvora, operatori kapaciteta za reguliranje potražnje i trgovinska udruženja), njemačkog regulatornog tijela za energiju („*Bundesnetzagentur*"), njemačkih operatora prijenosnih sustava koji su dostavili zajednički odgovor i tijelâ Češke Republike.

4.1. **Državna potpora u smislu članka 107. stavka 1. Ugovora**

(47) Vrlo je malo sudionika na tržištu dostavilo posebna očitovanja o mjeri kao državnoj potpori. Međutim, Češka Republika posebno je navela da kriteriji iz presude Altmark za uslugu od općeg gospodarskog interesa nisu ispunjeni i podržala obrazloženje Komisije iz Odluke o pokretanju postupka. Isto se tako složila sa stajalištem Komisije da mjera uključuje državna sredstva i pripisiva je državi.

4.2. **Spojivost potpore s unutarnjim tržištem**

4.2.1. *Primjedbe o cilju programa*

(48) Komisija nije zaprimila potkrijepljena očitovanja o doprinosu programa cilju od zajedničkog interesa, iako je pet sudionika u savjetovanju izrazilo sumnje da je cilj dovoljno precizno utvrđen.

4.2.2. *Primjedbe o nužnosti programa*

4.2.2.1. Primjedbe o gospodarskoj opravdanosti potrebe za pričuvom i njezine veličine

(49) Većina sudionika u savjetovanju u okviru savjetovanja smatrala je da je program potpore kao takav nužan. Objasnili su da bi se strateškom pričuvom pružilo osiguranje od rizika povezanih s tekućom tranzicijom tržišta električne energije u Njemačkoj, posebno s postupnim ukidanjem nuklearne energije, znatnim povećanjem energije iz obnovljivih izvora i nesigurnošću u pogledu opsega stavljanja izvan pogona konvencionalnih postrojenja.

(50) Iako su neki sudionici u savjetovanju koji podupiru uvođenje pričuve istaknuli veliku nesigurnost kad je riječ o budućem razvoju tržišta te stoga i poteškoće pri utvrđivanju potrebne veličine, većina nije iznijela izričite primjedbe o prikladnosti veličine pričuve.

(51) Naprotiv, sudionici koji su izrazili sumnje u nužnost pričuve istaknuli su potrebu za utvrđivanjem standarda pouzdanosti i pokazatelja gospodarske vrijednosti pričuve kako bi se mogla provjeriti njezina nužnost.

4.2.2.2. Primjedbe o razumnom najgorem scenariju

(52) Samo je mali broj sudionika na tržištu iznio posebna očitovanja o razumnosti pretpostavki na kojima se temelji scenarij kojim Njemačka opravdava mjeru. Tri sudionika u savjetovanju posebno su navela da se pretpostavka koja se odnosi na potencijalnu prijevaru čini nerazumnom.

4.2.2.3. Primjedbe o trajanju programa

(53) Većina sudionika u savjetovanju koji su iznijeli očitovanja o trajanju programa navela je da bi pričuva trebala biti privremena. Objasnili su da ju je potrebno postupno ukinuti do određenog, unaprijed utvrđenog datuma ili na temelju unaprijed utvrđenih pokazatelja za ocjenu nužnosti pričuve.

4.2.3. *Primjedbe o prikladnosti programa*

4.2.3.1. Primjedbe o alternativnim mjerama

(54) Većina sudionika u savjetovanju navela da je strateška pričuva prikladna mjera za rješavanje rizika s kojima se suočava njemačko tržište električne energije. To je zato što bi pričuva bila relativno mala u odnosu na vršnu potražnju u Njemačkoj, namijenjena je smanjenju utjecaja na tržište električne energije, aktivirala bi se samo u izvanrednim okolnostima, može se lako postupno ukinuti kad više ne bude bila potrebna i pogoduje razvoju energije iz obnovljivih izvora jer se njome, za razliku od mehanizama kapaciteta koji obuhvaćaju cijelo tržište, ne subvencioniraju i ne zadržavaju u sustavu konvencionalna postrojenja. Međutim, manji dio sudionika u savjetovanju naveo je da bi mehanizam kapaciteta koji obuhvaća cijelo tržište bio prikladnija mjera jer bi se njima osigurala veća sigurnost za sudionike na tržištu te time pogodovalo ranim ulaganjima i smanjili troškovi kapitala potrebnog za ulaganja.

4.2.3.2. Primjedbe o naknadi samo za dostupnost

(55) Komisija je zaprimila relativno mješovita očitovanja o strukturi naknade. Dva sudionika na tržištu navela su da bi varijabilne troškove trebalo uključiti u postupak odabira. Drugi sudionik u savjetovanju istaknuo je da bi varijabilne troškove trebalo naknaditi jer se time ne bi narušilo funkcioniranje tržišta s obzirom na to da je pričuva odvojena od tržišta. Operatori prijenosnih sustava naveli su da bi se uključivanjem troškova, kao što je trošak sigurnosti opskrbe gorivom, u dražbu olakšala usporedba različitih ponuda, ali ono bi moglo dovesti do povećanja fiksnog plaćanja te bi možda bila potrebna procjena broja i trajanja zahtjeva za aktiviranje na temelju posebnih scenarija. Drugi sudionik u savjetovanju isto je tako naveo da bi zahtjev sigurnosti opskrbe gorivom mogao biti vrlo skup posebno za plinske elektrane. Do stvarne nabave goriva, posebno rezerviranja transportnog kapaciteta plina, ne bi trebalo doći prije sklapanja ugovora kako ponuditelji ne bi imali nepovratnih troškova u slučaju neprihvaćanja njihove ponude.

4.2.3.3. Primjedbe o otvorenosti i pravilima prihvatljivosti

(a) *Otvorenost za sve operatore kapaciteta za reguliranje potražnje*

(56) Većina primjedaba koje je Komisija zaprimila o prikladnosti programa odnosila se na otvorenost i pravila prihvatljivosti za pričuvu.

(57) Komisija je zaprimila mješovite odgovore o ograničavajućim kriterijima prihvatljivosti kojima bi se *de facto* isključio kapacitet za reguliranje potražnje. Neznatna većina sudionika u savjetovanju navela je da nema razloga za isključivanje kapaciteta za reguliranje potražnje iz sudjelovanja u natječaju jer se tim kapacitetom mogu pružiti vrijedne usluge pričuve i program bi trebao biti tehnološki neutralan.

(58) Nekoliko je sudionika istaknulo da postoje sljedeće prepreke učinkovitom sudjelovanju operatora kapaciteta za reguliranje potražnje koje je Komisija utvrdila u Odluci o pokretanju postupka:

(a) visoka minimalna količina za koju se može dati ponuda;

(b) zahtjev za priključenje na mrežu od 110 kV ili više;

(c) nemogućnost objedinjavanja opterećenja;

(d) nema naknade oportunitetnih troškova;

(e) vrlo veliki broj ispitivanja;

(f) zahtjev da se električna energija nabavi za cjelokupno trajanje ugovora;

(g) nepostojanje maksimalnog trajanja upotrebe i razdoblja nedostupnosti; i

(h) operatori kapaciteta za reguliranje potražnje ne mogu se vratiti na tržište, iako se njihov obrazac potrošnje može s vremenom promijeniti.

(b) *Prekogranično sudjelovanje*

(59) Iako neki sudionici u savjetovanju smatraju da bi u načelu svi potencijalni kapaciteti trebali moći sudjelovati u pričuvi, većina nije poduprla prekogranično sudjelovanje u njoj. Smatrali su da bi strane kapacitete trebalo iscrpiti prije upotrebe pričuve te da ih ne bi trebalo rezervirati kao krajnje rješenje, kao što je pričuvni kapacitet. Dopuštanje sudjelovanja stranih kapacitete u pričuvi stoga može dovesti do neprikladnih poticaja. Osim toga, kako se omogućilo oslanjanje se na strane kapacitete, bilo bi potrebno rezervirati interkonekcijske kapacitete, što bi dovelo do smanjenja količine kapaciteta dostupnog prije upotrebe pričuve i do negativnog utjecaja na prekograničnu trgovinu.

4.2.4. *Primjedbe o izbjegavanju neopravdanih negativnih učinaka na tržišno natjecanje i trgovinu.*

(60) Komisija je zaprimila nekoliko primjedaba o potrebi da se utvrdi vrijednost neisporučene energije i upotrijebi kao gornja granica unutardnevne cijene te utvrdi naknada za odstupanje. Međutim, odgovori koji su se odnosili na to pitanje bili su mješoviti. Neki su sudionici u savjetovanju istaknuli potrebu da se utvrdi vrijednost neisporučene energije i u model tržišta uvede ta procjena spremnosti potrošača na plaćanje za sigurnost opskrbe. Međutim, drugi sudionici na tržištu istaknuli su činjenicu da bi se visokom naknadom za odstupanje koja je trenutačno utvrđena u predloženom modelu sudionike na tržištu potaknulo na uravnoteženje neovisno o stvarnoj razini vrijednosti neisporučene energije.

5. **PRIMJEDBE NJEMAČKE**

(61) U ovom su odjeljku sažete primjedbe zaprimljene od Njemačke 17. svibnja 2017. (odjeljak 5.1.) i 14. srpnja 2017. (odjeljak 5.2.).

(62) Njemačka je ta očitovanja dostavila prije no što je preuzela obveze opisane u odjeljku 6.

5.1. **Očitovanja o Odluci o pokretanju postupka**

(63) Njemačka je 17. svibnja 2017. dopisom odgovorila na Odluku Komisije o pokretanju postupka. Podnesak Njemačke sastoji se od dvaju dijelova, a u prvom su opisani zajednički ciljevi Njemačke i Komisije u pogledu tržištâ električne energije te kako je pričuvni kapacitet s tim ciljevima usklađen. U drugom dijelu obuhvaćeni su konkretni razlozi za zabrinutost koje je Komisija iznijela u pogledu usklađenosti predloženog programa s pravilima o državnim potporama. U ovom je odjeljku sažet drugi dio podneska Njemačke, koji se izravno odnosi na postupak koji je Komisija pokrenula u skladu s člankom 108. stavkom 2. Ugovora.

(64) Njemačka općenito smatra da je pričuvni kapacitet mala, ali učinkovita mjera uz tekući postupak energetske tranzicije u Njemačkoj. Naglašava da se mjerom ne mijenja funkcioniranje tržišta. Isto tako objašnjava da nije moguće točno matematički izračunati veličinu pričuve.

5.1.1. *Očitovanja o nužnosti*

(65) Kad je riječ o nužnosti, u njemačkom podnesku istaknuto je da je pričuva, za razliku od mehanizma kapaciteta koji obuhvaća cijelo tržište, namijenjena uzimanju u obzir izvanrednih okolnosti koje nastaju samo u slučaju razumnog najgoreg scenarija. Teško je odrediti vjerojatnost nastanka najgoreg scenarija ili pretpostavki koje čine najgori scenarij te je takvo određivanje po definiciji manje precizno od probabilističkog modeliranja utjecaja brojnih scenarija koji se primjenjuju na mehanizme koji obuhvaćaju cijelo tržište.

(66) Njemačka u pogledu pretpostavki koje čine njezin razuman najgori scenarij objašnjava da je pretpostavljeno smanjenje dodatnog konvencionalnog proizvodnog kapaciteta na tržištu za 10 GW do 2020. konzervativna procjena. Za ilustraciju kao dokaz navodi da su u prognozi adekvatnosti Europske mreže operatora prijenosnih sustava za električnu energiju pretpostavke dostupnosti za konvencionalnu proizvodnju u 2020. smanjene sa – 35 na – 41 GW godišnje od 2013. do 2015.

(67) Njemačka u pogledu pretpostavke prijevare povezane s uravnoteženjem navodi da će se budućim zakonodavstvom vjerojatno smanjiti mogućnost ponovne prijevare velikih razmjera povezane s uravnoteženjem, ali se ne može potpuno isključiti njezino ponovno pojavljivanje.

(68) Njemačka u pogledu zabrinutosti Komisije zbog nedostatka analize troškova i koristi u potporu gospodarskoj učinkovitosti pričuve objašnjava da je teško izračunati koristi pričuve jer je njezina funkcija uzeti u obzir nepredviđene okolnosti bez saznanja o tome o kakvim je okolnostima riječ i koliko će često nastajati.

(69) Njemačka nadalje navodi da nastavlja razvijati postupak praćenja sigurnosti opskrbe.

(70) Kad je riječ o trajanju mjere, Njemačka ističe da je EnWG-om propisano redovno ponovno izračunavanje daljnje potrebe za pričuvom te da on sadržava odredbu kojom se dopušta primjena pričuvnog kapaciteta samo kad i u razdoblju u kojem je Komisija odobrila mjeru kao spojivu s pravilima o državnim potporama.

5.1.2. *Očitovanja o prikladnosti*

(71) Kad je riječ o varijabilnim troškovima, Njemačka objašnjava da je razlog odvojene naknade troškova za jamčenje sigurnosti opskrbe gorivom jednako postupanje s postrojenjima u mrežnoj pričuvi i onima izvan nje. Postrojenjima u mrežnoj pričuvi ti su troškovi već možda naknađeni i stoga su ona u prednosti u odnosu na druge sudionike.

(72) Njemačka nadalje objašnjava da očekuje niske varijabilne troškove u odnosu na fiksne troškove održavanja rada i dostupnosti postrojenja.

(73) Kad je riječ o sudjelovanju kapaciteta za reguliranje potražnje, Njemačka objašnjava da poštovanje načela strogog odvajanja tržišta od pričuve znači da ne bi trebalo dopustiti sudjelovanje kapaciteta za reguliranje potražnje u pričuvnom kapacitetu, već bi ga trebalo u potpunosti staviti na raspolaganje tržištu.

(74) Kad je riječ o prekograničnom sudjelovanju, Njemačka se protivi stajalištu Komisije iz Odluke o pokretanju postupka da ga treba dopustiti. Ističe da se koncept smanjenja kapaciteta koji Komisija predlaže u uvodnoj izjavi 146. Odluke o pokretanju postupka trenutačno ne može primijeniti na strateške pričuve koje se aktiviraju tek nakon što se iscrpe svi tržišni resursi. Razlog tome posebno je činjenica da se tokovi kroz te interkonekcijske vodove utvrđuju primjenom algoritma za tržišno povezivanje i stoga Njemačka nema utjecaja na njih.

5.1.3. *Očitovanja o učincima na tržišno natjecanje i trgovinu*

(75) Njemačka se slaže s očitovanjem Komisije da bi stranke odgovorne za uravnoteženje trebalo potaknuti na to da svoje položaje u svakom trenutku drže uravnoteženima i da ne bi trebale ostvarivati financijsku korist kad se oslanjaju na operatora prijenosnih sustava da ispravi njihovo odstupanje i ponovno uspostavi ravnotežu. Njemačka objašnjava da su u tom kontekstu naknade za odstupanje u trenutku aktiviranja pričuvnog kapaciteta utvrđene u dvostrukom iznosu tehničke gornje granice cijene na unutardnevnom tržištu.

5.2. **Odgovor Njemačke na primjedbe zainteresiranih strana**

(76) Njemačka je 14. srpnja 2017. odgovorila na primjedbe zainteresiranih strana koje je proslijedila Komisija. Njemačka je svoj odgovor podijelila na opća očitovanja, očitovanja o nužnosti programa, o pravilima prihvatljivosti i o otvorenosti za strane kapacitete.

5.2.1. *Opća očitovanja*

(77) Njemačka općenito zaključuje da opći ton primjedaba upućuje na slaganje s programom i njegovim modelom, navodeći da je samo vrlo ograničeni broj sudionika u savjetovanju odbio program u cijelosti.

5.2.2. *Očitovanja o nužnosti pričuve*

(78) Njemačka ističe da većina sudionika u savjetovanju pričuvni kapacitet smatra korisnim instrumentom osiguranja tijekom energetske tranzicije kroz koju Njemačka prolazi. Njemačka naglašava da su samo četiri od 22 sudionika u savjetovanju odbila provedbu pričuvnog kapaciteta, od kojih su dva iznijela argumente za mehanizam kapaciteta koji obuhvaća cijelo tržište.

5.2.3. *Očitovanja o prihvatljivosti (kapaciteta za reguliranje potražnje i stranog kapaciteta)*

(79) Njemačka ističe da se napomene s tim u vezi odnose gotovo isključivo na sudjelovanje kapaciteta za reguliranje potražnje. Odgovor Njemačke odnosi se na glavna pitanja ili želje koje su istaknuli različiti operatori kapaciteta za reguliranje potražnje i agregatori. S obzirom na činjenicu da je Njemačka pristala izmijeniti većinu spornih uvjeta koji se odnose na kapacitet za reguliranje potražnje, pitanje će biti detaljno obrađeno u odjeljku 6. o obvezama koje je preuzela Njemačka.

(80) Njemačka nadalje na temelju zaprimljenih odgovora zaključuje da se većina sudionika u savjetovanju slaže s Njemačkom da je sudjelovanje stranog kapaciteta u praksi teško i ima malu dodanu vrijednosti s obzirom na cilj koji se želi postići i model pričuvnog kapaciteta. Njemačka ističe da tri sudionika u savjetovanju koja podržavaju prekograničnо sudjelovanje nisu dostavila konkretne prijedloge za njegovu praktičnu provedbu.

6. **OBVEZE KOJE JE PREUZELA NJEMAČKA**

(81) Nakon daljnjeg istražnog postupka Komisije i zaprimljenih primjedaba zainteresiranih strana Njemačka je izrazila spremnost na izmjenu uvjeta kojima je uređen pričuvni kapacitet u pogledu brojnih točaka kako bi se uklonili preostali razlozi za zabrinutost.

(82) Prvo, Njemačka se obvezala na reviziju pravila o naknadi varijabilnih troškova. Njemačka više neće naknađivati te troškove, tako da se od nositelja kapaciteta očekuje da u svoju ponudu za sudjelovanje u pričuvnom kapacitetu uključe fiksne i varijabilne troškove. To znači da će se morati ocijeniti koliko će se puta upotrijebiti pričuvni kapacitet.

(83) Drugo, Njemačka se u pogledu kapaciteta za reguliranje potražnje obvezala izmijeniti program potpore kako slijedi ([1]):

(a) dopustit će se sudjelovanje opterećenja priključenih na srednjonaponske mreže, čime će se znatno povećati broj potencijalnih pružatelja kapaciteta za reguliranje potražnje;

(b) dopustit će se objedinjavanje opterećenja (odnosno kombiniranje različitih opterećenja u jedan proizvod kapaciteta za reguliranje potražnje), čime će se omogućiti bolja i učinkovitija usluga kapaciteta za reguliranje potražnje te tako u velikoj mjeri olakšati sudjelovanje kapaciteta za reguliranje potražnje;

(c) olakšano je pojedinačno sudjelovanje manjih opterećenja jer je minimalna količina smanjena sa 10 na 5 MW;

(d) razdoblje za koje je obvezna nabava cjelokupne električne energije unaprijed smanjeno je sa dvije godine na šest mjeseci, čime su smanjeni rizici i troškovi sudjelovanja kapaciteta za reguliranje potražnje ([2]);

(e) broj ispitivanja smanjen je sa 12 na dva godišnje. Budući da su ispitivanja relativno skupa za kapacitete za reguliranje potražnje (visoki varijabilni troškovi po aktivaciji), očekuje se da će se time kapacitetima za reguliranje potražnje omogućiti podnošenje konkurentnijih ponuda na dražbi te ujedno povećati konkurentski pritisak na njoj;

([1]) Napominje se da se sljedeća pravila primjenjuju na pojedinačna postrojenja, a ne na pojedinačne operatore, u skladu s općim pravilom koje se primjenjuje i na proizvođače, kako je navedeno u uvodnoj izjavi 12. Operator čiji priključak na mrežu uključuje različita postrojenja može sudjelovati s različitim postrojenjima na različitim tržištima.

([2]) Ako kapacitet za reguliranje potražnje sam proizvodi dio električne energije za vlastitu potrošnju, ta se obveza primjenjuje samo na dio električne energije koji je kapacitet za reguliranje potražnje preuzeo iz mreže, ali ne i na dio koji je sam proizveo. U svakom slučaju, kapaciteti za reguliranje potražnje mogu sudjelovati u pričuvnom kapacitetu samo s kapacitetom koji odražava njihovu stabilnu potrošnju električne energije iz mreže.

(f) samo je nefleksibilnim opterećenjima dopušteno sudjelovanje u pričuvi, što će se osigurati zahtjevom da opterećenja u posljednjih 36 mjeseci nisu sudjelovala u programu upravljane potrošnje u skladu s AbLaV-om ili na tržištu uravnoteženja; i

(g) operatori kapaciteta za reguliranje potražnje mogu sudjelovati u ograničenom razdoblju kako bi ih se potaknulo da svoju fleksibilnost u konačnici izravno prodaju na tržištu električne energije. Nakon sudjelovanja u pričuvi (dvije godine ili četiri godine uz jednogodišnje razdoblje mirovanja) mogu sudjelovati na tržištu (ali ne i u programu upravljane potrošnje koji prima potporu u skladu s AbLaV-om). Prije sudjelovanja u dražbi operatori se moraju odlučiti za jedan od dvaju sustava (dvogodišnji ili četverogodišnji uz jednogodišnje razdoblje mirovanja).

(84) Treće, Njemačka se obvezala revidirati metodologiju za izračun razumnog najgoreg scenarija kako bi se odrazila najnovija postignuća u području ocjene adekvatnosti proizvodnje. Revizija će uključivati izračun standarda pouzdanosti, uzimajući u obzir šire društvene troškove i koristi dodatnog stupnja sigurnosti opskrbe. Njemačka se isto tako obvezala primijeniti revidiranu metodologiju i standard pouzdanosti pri utvrđivanju nužnosti i veličine pričuvnog kapaciteta za prvo razdoblje isporuke.

(85) Četvrto, Njemačka se obvezala ograničiti količinu pričuve na maksimalno 2 GW za tri razdoblja isporuke.

(86) Peto, Njemačka se obvezala smanjiti pretpostavku iz razumnog najgoreg scenarija koja se odnosi na prijevaru povezanu s uravnoteženjem sa 2,5 GW na 1 GW. Prema njezinu mišljenju, to je odraz činjenice da su u zakonu *Strommarktgesetz* ([1]) utvrđeni mehanizmi za smanjenje prijevare ako se ona već ne može potpuno izbjeći. Ipak, budući da prijevara povezana s uravnoteženjem ostaje nesigurnost, potrebno ju je zbog sigurnosti opskrbe uzeti obzir. Njemačka nadalje navodi da će izmijeniti pretpostavku iz razumnog najgoreg scenarija koja se odnosi na dostupnost konvencionalnih elektrana s obzirom na broj namjeravanih zatvaranja koja su operatori tih elektrana prijavili agenciji *Bundesnetzagentur*. Njemačka pretpostavlja da će se prijava zatvaranja nastaviti trenutačnom stopom, što će dovesti do zatvaranja dodatnih 2 GW. Sve revidirane pretpostavke činit će dio revidirane ocjene adekvatnosti iz uvodne izjave 84.

7. **OCJENA MJERE**

7.1. **Postojanje potpore**

(87) Kako je objašnjeno u odjeljku 3., Komisija je u Odluci o pokretanju postupka preliminarno zaključila da pričuvni kapacitet čini državnu potporu u smislu članka 107. stavka 1. Ugovora.

(88) Iako je Njemačka tvrdila da plaćanja u okviru pričuvnog kapaciteta treba smatrati naknadom za uslugu od općeg gospodarskog interesa koja ispunjuje sve uvjete navedene u presudi Altmark i stoga ne čini državnu potporu, Komisija je izrazila sumnje u ispunjenost prvog i četvrtog kriterija iz presude Altmark.

(89) Kad je riječ o prvom kriteriju iz presude Altmark, u Odluci o pokretanju postupka izražena je zabrinutost u pogledu usklađenosti programa s Direktivom 2009/72/EZ. Konkretno, program potpore mogao bi biti diskriminacijski jer se čini da se njime iz učinkovitog sudjelovanja u pričuvi *de facto* isključuju operatori kapaciteta za reguliranje potražnje i *de jure* strani pružatelji kapaciteta. Nadalje, u Odluci o pokretanju postupka postavljeno je pitanje je li program nužan za sigurnost opskrbe električnom energijom u Njemačkoj i može li se stoga opravdati s obzirom na cilj jamčenja sigurnosti opskrbe. Naposljetku, u Odluci o pokretanju postupka podsjeća se da se usluge od općeg gospodarskog interesa mogu opravdati samo ako je dokazano da tržište ne može ostvariti željeni ishod i da tržište u Njemačkoj željeni ishod ne može ostvariti bez važnih tržišnih reformi.

(90) Komisija je nadalje izrazila sumnje u ispunjenost četvrtog kriterija iz presude Altmark zbog prethodno navedene sumnje na diskriminaciji. Napominje da iako je dio sumnji izraženih u Odluci o pokretanju postupka otklonjen, dio je i dalje prisutan.

(91) Prvo, Komisija prima na znanje poboljšane zahtjeve prihvatljivosti za operatore kapaciteta za reguliranje potražnje kako su predstavljeni i ocijenjeni u uvodnoj izjavi 83. i uvodnim izjavama od 118. do 122. Tim će se izmjenama otkloniti diskriminacija između operatora kapaciteta za reguliranje potražnje i drugih pružatelja kapaciteta. Nadalje, one će dovesti do većeg broja potencijalnih sudionika te time i do povećanja konkurentskog pritiska i proporcionalne naknade na dražbi.

([1]) Gesetz zur Weiterentwicklung des Strommarktes (Strommarktgesetz) od 26. srpnja 2016. Strommarktgesetz je objavljen u u njemačkom Službenom listu od 29. srpnja 2016. (BGBl. I 2016 br. 37, str. 1786.).

(92) Drugo, Komisija smatra da se isključivanje stranog sudjelovanja može opravdati jer će u ekstremnim situacijama u kojima se aktivira pričuvni kapacitet uvozni kapacitet već biti potpuno iscrpljen, kako je objašnjeno u uvodnoj izjavi 125.

(93) Treće, Komisija prima na znanje poboljšanja ocjene nužnosti koje je provela Njemačke i koja su navedena u uvodnim izjavama 84. i 85. te ocijenjena u odjeljku 7.3.2. Komisija ističe da važnost ocjene nužnosti, kojom se daje realan uvid u vjerojatnost ekstremnih slučajeva, leži u njezinoj sposobnosti utvrđivanja pravilne veličine intervencije.

(94) Međutim, Komisija i dalje sumnja da se predmetna mjera može smatrati uslugom od općeg gospodarskog interesa. Podsjeća da je uslugu od općeg gospodarskog interesa moguće utvrditi samo ako tržište ne može ostvariti potrebnu razinu sigurnosti opskrbe. Ne bi bilo prikladno kao uslugu od općeg gospodarskog interesa utvrditi djelatnost koju je moguće obavljati u uobičajenim tržišnim uvjetima. Kako bi se ocijenilo može li tržište pružati određenu uslugu, u obzir se uzimaju i moguće promjene u funkcioniranju tržišta.

(95) Komisija napominje da je usprkos tome što Njemačka u predstojećim godinama planira provesti brojne tržišne reforme i infrastrukturne projekte, tržište električne energije i dalje obilježeno znatnim tržišnim nedostatcima koji još nisu uklonjeni. Na primjer, postoje velike regionalne neravnoteže između potražnje za električnom energijom i opskrbe njome koje su uzrokovane uskim grlima u prijenosnim mrežama između sjevera i juga te različitim kretanjima opskrbe i potražnje u sjevernoj i južnoj Njemačkoj, posebno kao posljedica kontinuiranog razvoja velike količine proizvodnje električne energije s pomoću vjetra u sjevernoj Njemačkoj i odluke o zatvaranju nuklearnih elektrana, s posebnim učinkom u južnoj Njemačkoj. Kao posljedica, regionalne neravnoteže dovode do pogoršanja problema „nedostajućeg novca” (eng. *missing money*) na njemačkom tržištu, posebno kad je riječ o kapacitetu električne energije u južnoj Njemačkoj, gdje su cijene u pravilu niže nego u situaciji u kojoj bi se pri utvrđivanju cijena potpuno uzela u obzir regionalna nestašica. Stoga u južnoj Njemačkoj postoji opasnost da će kapacitet koji može biti profitabilan na potpuno funkcionalnom tržištu i potreban nakon postupnog ukidanja nuklearne energije napustiti tržište. Takva situacija dovodi do povećanja rizika za sigurnost opskrbe.

(96) Komisija nadalje napominje da bi uobičajeno funkcioniranje tržišta električne energije trebalo potaknuti potrebna ulaganja kako bi se pokrila potražnja. Njemačka poduzima mjere za poboljšanje funkcioniranja tržišta, na primjer poboljšanjem cjenovnih signala kako bi ulaganja u fleksibilni kapacitet postala profitabilnija. Komisija pozdravlja te mjere i smatra da se njima mogu potaknuti veća ulaganja u kapacitet u budućnosti. Istodobno, bit će potrebno određeno vrijeme kako bi se tim reformama ostvarili opipljivi učinci na tržištu te je teško predvidjeti njihov točan utjecaj na sigurnost opskrbe u Njemačkoj. U svakom slučaju, tržište u trenutačnoj situaciji ne može potpuno zajamčiti potrebnu razinu sigurnosti opskrbe poticanjem potrebnih ulaganja u fleksibilan kapacitet.

(97) Komisija ponavlja da uslugu od općeg gospodarskog interesa nije moguće opravdati sve dok tržištu nije omogućeno da u najvećoj mogućoj mjeri postigne željeni cilj politike, odnosno sigurnost opskrbe. Zbog toga smatra da mjera možda nije stvarna usluga od općeg gospodarskog interesa i stoga se ne može isključiti da se mjerom dodjeljuje prednost njezinim korisnicima.

(98) Naprotiv, Komisija u skladu s Odlukom o pokretanju postupka zaključuje da se mjera financira iz državnih sredstava i pripisiva je državi s obzirom na zakonodavne odredbe utvrđene u članku 13.e EnWG-a. To je stoga što je program izradila njemačka država, koja svojim zakonom propisuje da se povećanjem mrežnih tarifa troškovi mogu prenijeti na sve potrošače. Stoga su u skladu s presudom Vent De Colère prisutna državna sredstva i program je pripisiv državi. Osim toga, Uredbom o pričuvnom kapacitetu propisano je da operatori prijenosnih sustava od svojih troškova odbijaju prihode ostvarene u okviru programa. To znači da je država ta koja operatore prijenosnih sustava u skladu sa zakonom ovlašćuje za dodjelu i prikupljanje potrebnih sredstava. Sredstva se generiraju u skladu s Uredbom o pričuvnom kapacitetu te njima zajednički upravljaju operatori prijenosnih sustava. Stoga su ona u svakom trenutku pod utjecajem javnih tijela. Budući da mehanizam financiranja i zakonodavstvo nisu u tom pogledu izmijenjeni od Odluke o pokretanju postupka, Komisija potvrđuje svoj preliminarni zaključak iz Odluke o pokretanju postupka da se program financira iz državnih sredstava i pripisiv je državi.

(99) Komisija u skladu s Odlukom o pokretanju postupka smatra i da mjera može utjecati na tržišno natjecanje i trgovinu na tržištu električne energije jer je njemačko tržište električne energije otvoreno za tržišno natjecanje i povezano sa susjednim tržištima električne energije, kako je objašnjeno u uvodnoj izjavi 33.

(100) Budući da se ne može isključiti da se programom dodjeljuje prednost njegovim korisnicima i budući da su ispunjeni ostali uvjeti za postojanje potpore, Komisija ne može isključiti da je predmetni program potpora te nastavlja s ocjenom njegove spojivosti.

7.2. **Zakonitost potpore**

(101) Njemačka je prijavila program potpore Komisiji i još ga nije provela. Njemačka je stoga ispunila svoje obveze na temelju članka 108. stavka 3. Ugovora.

7.3. **Spojivost potpore s unutarnjim tržištem**

(102) Komisija je u Odluci o pokretanju postupka zauzela preliminarno stajalište da je pričuvni kapacitet program potpore čiji je cilj zajamčiti adekvatnost proizvodnje i sigurnost opskrbe električnom energijom te je stoga obuhvaćen područjem primjene odjeljka 3.9. Smjernica, u kojem su utvrđeni uvjeti pod kojima se potpora za adekvatnost proizvodnje može smatrati spojivom s unutarnjim tržištem na temelju članka 107. stavka 3. točke (c) Ugovora. Mjera za adekvatnost proizvodnje spojiva je ako su ispunjeni sljedeći kriteriji spojivosti navedeni u stavku 27. Smjernica: ([1])

(a) doprinos dobro definiranom cilju od zajedničkog interesa (odjeljak 7.3.1.);

(b) potreba za intervencijom države (odjeljak 7.3.2.);

(c) prikladnost (odjeljak 7.3.3.);

(d) učinak poticaja (odjeljak 7.3.4.);

(e) proporcionalnost (odjeljak 7.3.5.);

(f) izbjegavanje neopravdanih negativnih učinaka na tržišno natjecanje i trgovinu (odjeljak 7.3.6.); i

(g) transparentnost (odjeljak 7.3.7.).

7.3.1. *Doprinos dobro definiranom cilju od zajedničkog interesa*

(103) U Odluci pokretanju postupka preliminarno je zaključeno da je cilj pričuvnog kapaciteta ukloniti razloge za zabrinutost u pogledu sigurnosti opskrbe električnom energijom. Komisija je pozvala zainteresirane strane da dostave primjedbe o preliminarnom očitovanju, koje se odnosi na stavak 220. Smjernica, da se pričuvnim kapacitetom vjerojatno neće ugroziti postupno ukidanje subvencija štetnih za okoliš i da bi ponajprije trebalo razmotriti alternativne načine ostvarenja adekvatnosti proizvodnje bez tih negativnih utjecaja na okoliš ([2]).

(104) Komisija nije zaprimila primjedbe o tom pitanju i stoga ostaje pri svojem stajalištu da se pričuvnim kapacitetom vjerojatno neće ugroziti cilj postupnog ukidanja subvencija štetnih za okoliš jer je on potreban i dopuna je trenutačnim naporima Njemačke u upravljanju njezinom energetskom tranzicijom na održiviju kombinaciju izvora energije.

(105) Komisija na temelju toga zaključuje da je sigurnost opskrbe, u obliku pričuvnog kapaciteta za rješavanje situacija neočekivane nestašice, cilj od zajedničkog interesa kojem se pridonosi pričuvnim kapacitetom.

7.3.2. *Potreba za intervencijom države*

(106) Ključni je zahtjev Smjernica dokazivanje nužnosti mjere na temelju takozvane ocjene adekvatnosti. Kako je navedeno u uvodnoj izjavi 35., u Odluci o pokretanju postupka postavljeno je pitanje nužnosti mjere s obzirom na:

(a) nepostojanje temeljnih parametara potrebnih za objektivnu ocjenu intervencije (posebno vrijednosti neisporučene energije kao gospodarskog pokazatelja i standarda pouzdanosti); i

(b) sumnje u pogledu razumnosti nekih od pretpostavki iz najgoreg scenarija.

(107) Kako je navedeno u odjeljku 6., Njemačka se obvezala ukloniti te razloge za zabrinutost poboljšanjem svoje metodologije za ocjenu adekvatnosti i preispitivanjem pretpostavki.

([1]) U odjeljcima od 3.9.1. do 3.9.6. Smjernica navedeni su konkretniji podatci za mjere kojima se osigurava adekvatnost proizvodnje.
([2]) Komisija ističe da se trenutačno pregovara o prijedlogu nove uredbe o unutarnjem tržištu električne energije (COM(2016) 861 final od 30. studenoga 2016.), međutim budući propisi o organizaciji energetskog tržišta neće utjecati na predmetnu mjeru.

(108) Komisija prima na znanje obvezu Njemačke da revidira svoju metodologiju za izračun nužnosti pričuvnog kapaciteta, kako je navedeno u uvodnoj izjavi 84. Komisija smatra da će revizija metodologije za izračun utjecaja najgoreg scenarija, koja će se primjenjivati od druge dražbe, dovesti do objektivnijeg utvrđivanja potrebe za pričuvnim kapacitetom i njegove veličine u budućnosti. Komisija posebno pozdravlja izračun standarda pouzdanosti kao gospodarske referentne vrijednosti za sigurnost opskrbe, čime se omogućuje analiza troškova i koristi dodatne zaštite od rizika za sigurnost opskrbe. Napominje da iako se Njemačka nije obvezala na upotrebu pokazatelja vrijednosti neisporučene energije za izračun spremnosti potrošača na plaćanje za sigurnost opskrbe, obvezala se na izračun širih gospodarskih i društvenih učinaka pričuvnog kapaciteta. Cilj je tih izračuna izbjeći skupu prekomjernu nabavu kapaciteta. Time bi trebalo spriječiti da država kupi razinu „osiguranja" koja premašuje spremnost potrošača na plaćanje za sigurnost opskrbe. Komisija smatra da će se pristupom na koji se Njemačka obvezala spriječiti skupa prekomjerna nabava.

(109) Komisija u pogledu osnovnih pretpostavki iz najgoreg scenarija prima na znanje obvezu Njemačke da smanji veličinu potencijalne prijevare povezane s uravnoteženjem, kako je navedeno u uvodnoj izjavi 86. Komisija prihvaća da do prijevare povezane s uravnoteženjem najvjerojatnije može doći u situaciji ograničene opskrbe i visokih cijena. Međutim, smatra razumnim smanjiti veličinu pretpostavke s obzirom na razvoj zakonodavstva kojim se otežava počinjenje takve prijevare. Komisija isto tako prihvaća povećanje očekivanih zatvaranja domaće konvencionalne proizvodnje s obzirom na najnovije informacije o zatvaranjima prijavljenima agenciji *Bundesnetzagentur*. Brojke pokazuju da je u razdoblju od razrade razumnog najgoreg scenarija dostavljenog Komisije prije Odluke o pokretanju postupka (odnosno u studenome 2016.) do rujna 2017. agenciji *Bundesnetzagentur* prijavljeno zatvaranje dodatnih 1,4 GW. Riječ je o znatnom povećanju u odnosu na očekivanu stopu zatvaranja iz razumnog najgoreg scenarija, koja se temeljila na stopi zatvaranja od 670 MW godišnje uz osnovni scenarij Europske mreže operatora prijenosnih sustava za električnu energiju. Komisija stoga na temelju dostavljenih dokaza smatra da je razumno povećati pretpostavku.

(110) Komisija zaključuje da se utvrđivanje veličine strateške pričuve može temeljiti na izračunu razumnog najgoreg scenarija ako se pri takvom izračunu uzmu u obzir troškovi dodatne zaštite u odnosu na društvene koristi. Komisija zaključuje da će zahvaljujući obvezama koje je Njemačka preuzela pričuvni kapacitet biti usklađen s tim pristupom.

(111) U Odluci o pokretanju postupka izražena je zabrinutost zbog nedostatka datuma završetka programa. Komisija napominje da je Njemačka navela da će se ocjene adekvatnosti provoditi svake dvije godine kako bi se utvrdilo postoji li daljnja potreba za pričuvnim kapacitetom. Njemačka ističe da će se na temelju tih izračuna prilagoditi veličina pričuvnog kapaciteta.

(112) Komisija smatra da će revidirana ocjena adekvatnosti biti prikladna za utvrđivanje potrebe za pričuvnim kapacitetom i njegove veličine te da je dokazana nužnost pričuve.

(113) Komisija ponavlja argumente koje je iznijela u Odluci o pokretanju postupka ([1]) da su strateške pričuve prikladne privremene mjere uz, na primjer, tržišne reforme dok tržište ne počne pravilno funkcionirati i dok se sudionici na tržištu ne upoznaju s njegovim funkcioniranjem.

(114) Komisija na temelju tih razmatranja ograničava svoje odobrenje na šest godina, odnosno na tri uzastopna dvogodišnja razdoblja isporuke, počevši od prve dražbe u okviru koje će 1. listopada 2019. biti sklopljeni ugovori do kraja trećeg razdoblja isporuke, koje završava 30. rujna 2025.

7.3.3. *Prikladnost*

(115) Kad je riječ o prikladnosti pričuvnog kapaciteta, u Odluci o pokretanju postupka izražene su sumnje u pogledu odvojene naknade varijabilnih troškova u slučaju aktiviranja pričuve i u pogledu pravila prihvatljivosti.

7.3.3.1. Odvojena naknada varijabilnih troškova

(116) Komisija je u pogledu odvojene naknade varijabilnih troškova u slučaju aktiviranja pričuve postavila pitanje jesu li sve troškovne kategorije za koje je predviđena takva odvojena naknada varijabilni troškovi. Navela je da naknada tih troškova odvojeno od nabavne dražbe i neovisno o njoj znači da neće biti proveden natječajni postupak kako bi se osiguralo ograničavanje tih troškova na nužni minimum.

([1]) Vidjeti odjeljak 3.2.2.3. točku (a) Odluke o pokretanju postupka za potpunu raspravu o nepostojanju datuma završetka za pričuvni kapacitet.

(117) Komisija je primila na znanje obvezu Njemačke da isključi odvojenu naknadu varijabilnih troškova za sve sudionike, kako je navedeno u uvodnoj izjavi 82. Komisija očekuje da će ta izmjena rezultirati konkurentnijom nabavnom dražbom jer se sudionike u dražbi potiče da u svoju ponudu uključe sve troškove. Pri ocjeni svojih varijabilnih troškova sudionici će morati pretpostaviti koliko će se puta aktivirati pričuvni kapacitet jer varijabilni troškovi nastaju samo u slučaju upotrebe pričuve. Komisija napominje da činjenica da se troškovi sigurne opskrbe gorivom više ne naknađuju odvojeno znači da je taj troškovni element uključen u natječajni postupak, čime se svi potencijalni pružatelji kapaciteta stavljaju u ravnopravan položaj. Komisija stoga smatra da su njezini razlozi za zabrinutost u tom pogledu uklonjeni na odgovarajući način.

7.3.3.2. Kriteriji prihvatljivosti

Sudjelovanje kapaciteta za reguliranje potražnje

(118) Kad je riječ o kriterijima prihvatljivosti za pričuvni kapacitet, Komisija je bila zabrinuta da bi, na temelju određenog broja zahtjeva u pogledu sudjelovanja, kapacitet za reguliranje potražnje mogao biti stavljen u nepovoljan položaj u odnosu na proizvodnja postrojenja i stoga *de facto* biti isključen iz sudjelovanja u pričuvi.

(119) Komisija je primila na znanje obveze koje je Njemačka preuzela u pogledu tog pitanja, kako je navedeno u uvodnoj izjavi 83., te smatra da se izmijenjenim uvjetima kojima je uređeno sudjelovanje operatora kapaciteta za reguliranje potražnje osiguravaju jednaki uvjeti za operatore kapaciteta za reguliranje potražnje i druge pružatelje kapaciteta.

(120) Obvezama se poboljšava konkurentski položaj kapaciteta za reguliranje potražnje na dva važna načina. Prvim skupom obveza proširuju se kriteriji prihvatljivosti za opterećenja koja u protivnom ne bi mogla sudjelovati na temelju prvotno prijavljenih uvjeta. Riječ je o manjim opterećenjima (od 5 do 10 MW), opterećenjima kojima je potreban agregator kako bi postala aktivna i opterećenjima koja su umjesto na prijenosnu priključena na srednjonaponsku mrežu. Drugim skupom obveza povećava se financijska privlačnost i smanjuju rizici sudjelovanja u pričuvnom kapacitetu za pružatelje kapaciteta za reguliranje potražnje. Konkretno, smanjenjem maksimalnog broja ispitivanja i razdoblja za koje pružatelji kapaciteta za reguliranje potražnje moraju kupiti električnu energiju unaprijed smanjuju se očekivani troškovi pružatelja kapaciteta za reguliranje potražnje, čime se povećava njihov potencijal tržišnog natjecanja s proizvodnjom na dražbi.

(121) Iako se tim izmjenama pridonosi ravnopravnom tržišnom natjecanju između kapaciteta za reguliranje potražnje i proizvodnje, Komisija prihvaća primjenu određenih ograničenja na pružatelje kapaciteta za reguliranje potražnje. Konkretno, odredbom kojom se sudjelovanje kapaciteta za reguliranje potražnje ograničava samo na pružatelje nefleksibilnog kapaciteta za reguliranje potražnje nastoji se spriječiti da postojeći fleksibilni resursi koji svoju fleksibilnost već nude na tržištu napuste tržište u koristi pričuvnog kapaciteta. Komisija smatra da se tom odredbom fleksibilna opterećenja sprječava da radi sudjelovanja u pričuvnom kapacitetu napuste tržište i istodobno osigurava da nefleksibilna opterećenja postanu fleksibilna. Isto tako, ograničavanje trajanja sudjelovanja opravdano je jer će se time kapacitet za reguliranje potražnje koji je postao fleksibilan potaknuti da postane aktivan na tržištu električne energije nakon izlaska iz pričuvnog kapaciteta, čime se dugoročno može smanjiti potreba za pričuvnim kapacitetom.

(122) Komisija na temelju tih razmatranja smatra da su uklonjeni njezini razlozi za zabrinutost koji se odnose na *de facto* diskriminaciju operatora kapaciteta za reguliranje potražnje u pričuvnom kapacitetu.

Sudjelovanje stranog kapaciteta

(123) Kako je navedeno u uvodnoj izjavi 42., u Odluci o pokretanju postupka izražene su sumnje u isključivanje strane proizvodnje te su zatražene primjedbe. U okviru rasprava koje su prethodile prijavi i Odluci o pokretanju postupka njemačka tijela objasnila su da postoje dva glavna razloga za isključivanje stranih kapaciteta. Prvo, ako bi se stranim pružateljima kapaciteta dopustilo sudjelovanje, bilo bi potrebno rezervirati interkonekcijski kapacitet. Drugo, u slučaju rezerviranja stranog kapaciteta za pričuvni kapacitet, taj strani kapacitet ne bi smio proizvoditi ili prodavati električnu energiju na svojem domaćem tržištu, već bi bio dužan staviti je na raspolaganje isključivo njemačkom operatoru prijenosnih sustava.

(124) Komisija napominje da sudionici na tržištu nisu iznijeli nove argumente u svojim odgovorima na Odluku o pokretanju postupka. Iako su dva sudionika u savjetovanju istaknula da bi u načelu svi mehanizmi kapaciteta trebali biti otvoreni za strano sudjelovanje, nisu dostavila argumente zašto bi došlo do narušavanja tržišta ili kako bi se to sudjelovanje moglo učinkovito organizirati.

(125) Prvo, Komisija smatra da ne postoji dodana vrijednost u situaciji nestašice u kojoj se aktivira pričuvni kapacitet jer će se u tom trenutku sav interkonekcijski kapacitet u svakom slučaju upotrijebiti za uvoz. Drugo, modelom programa osigurava se da se pričuvni kapacitet u potpunosti drži izvan tržišta tako da se njime neće narušiti kratkoročno funkcioniranje tržišta ni dugoročni signali za ulaganja. Time se isto tako sprječava utjecaj pričuve na strani kapacitet te stoga nema razloga za sudjelovanje stranih kapaciteta kako bi se otklonila narušavanja tržišnog natjecanja, kao što bi bio slučaj, na primjer, s mehanizmom kapaciteta koji obuhvaća cijelo tržište. Komisija stoga smatra prikladnim da samo domaći kapacitet može sudjelovati u pričuvnom kapacitetu.

(126) Komisija na temelju tih razmatranja smatra da je pričuvni kapacitet prikladan za postizanje cilja od zajedničkog interesa.

7.3.4. *Učinak poticaja*

(127) U Odluci o pokretanju postupka zaključeno je da pričuvni kapacitet ima učinak poticaja koji će dovesti do promjene ponašanja njegovih korisnika. Budući da s tim u vezi nisu zaprimljene primjedbe trećih strana, Komisija potvrđuje taj zaključak.

7.3.5. *Proporcionalnost*

(128) Kad je riječ o proporcionalnosti mjere, u Odluci o pokretanju postupka ponovljeni su razlozi za zabrinutost zbog ograničavajućih zahtjeva prihvatljivosti. Ako bi se neopravdano ograničile mogućnosti sudjelovanja u natječaju, postojao bi rizik da potpora ne bi bila ograničena na nužni minimum.

(129) Osim toga, kako bi se osiguralo da dodijeljena potpora ne prelazi ono što je nužno, potrebno je dokazati da je dodatni kapacitet u obliku strateške pričuve gospodarski opravdan i da odražava spremnost potrošača na plaćanje za kapacitet. Isto je tako potrebno postupno ukinuti pričuvu nakon što se provedu tržišne reforme i postane jasnije kakav je utjecaj tekuće energetske tranzicije na kapacitet.

(130) Njemačka je obvezama navedenima u odjeljku 6. uklonila razloge za zabrinutost Komisije. Komisija posebno napominje da će se poboljšanim mogućnostima sudjelovanja za kapacitet za reguliranje potražnje osigurati konkurentna nabavna dražba, a time i proporcionalan iznos potpore. Isto tako smatra da će se revidiranom ocjenom adekvatnosti osigurati nabava proporcionalne količine kapaciteta. Naposljetku ponavlja da se Odlukom trajanje odobrenja ograničava na šest godina, kako je navedeno u uvodnoj izjavi 114.

(131) Komisija na temelju tih razmatranja smatra da će se modelom pričuvnog kapaciteta osigurati proporcionalnost potpore.

7.3.6. *Izbjegavanje neopravdanih negativnih učinaka na tržišno natjecanje i trgovinu*

(132) U Odluci o pokretanju postupka navedeno je da su naknade za odstupanje utvrđene u dvostrukom iznosu tehničkog ograničenja cijene na unutardnevnom tržištu. Navedeno je da bi takav pristup mogao biti manje gospodarski učinkovit od utvrđivanja gornje granice unutardnevne cijene u visini maksimalne naknade za odstupanje, koja bi sa svoje strane trebala odražavati vrijednost neisporučene energije. Stoga je Komisija ponovila da bi bilo potrebno utvrditi vrijednost neisporučene energije kako bi se izbjegla primjena prekomjernih naknada za odstupanje kojima se narušava tržišno natjecanje.

(133) Kad je riječ o razlozima za zabrinutost Komisije, Njemačka je pojasnila da gornja granica unutardnevne cijene od 10 000 EUR/MWh nije zakonom utvrđena maksimalna cijena na unutardnevnom tržištu, već samo odraz tehničkog ograničenja koje primjenjuju burze koje djeluju na tržištu. Moguć je daljnji rast cijena do 20 000 EUR/MWh, na primjer u otvorenoj prodaji, što je cijena po kojoj se pričuva upotrebljava. Time se sudionicima na tržištu omogućuje da zaštite svoj položaj do iznosa svoje izloženosti.

(134) Komisija napominje da je Njemačka svojim pojašnjenima zaista uklonila razlog za zabrinutost da se sudionici na tržištu neće moći osigurati do iznosa potencijalnih kazni. Budući da cijena može dosegnuti naknadu za odstupanje koja se plaća u slučaju upotrebe pričuve, sudionici na tržištu mogu potpuno iskoristiti sve dostupne resurse kako bi spriječili aktiviranje pričuve.

(135) Komisija napominje da se Njemačka nije obvezala na izračun ili utvrđivanje vrijednosti neisporučene energije. U Odluci o pokretanju postupka istaknuta je važnost utvrđivanja vrijednosti neisporučene energije za ocjenu nužnosti i za utvrđivanje maksimalne cijene na tržištu. Komisija je u uvodnoj izjavi 108. objasnila da je Njemačka svojim pristupom da izračuna šire gospodarske i društvene utjecaje pričuvnoga kapaciteta postigla isti cilj sprječavanja skupe prekomjerne nabave. Taj je pristup stoga zadovoljavajući jer se njime utjecaj pričuve ograničava na ekstremne situacije tako da nema utjecaja na tržišno natjecanje na tržištu električne energije. Nadalje, nepostojanje maksimalne cijene znači da cijena u načelu može dosegnuti vrijednost neisporučene energije neovisno o tome je li ta vrijednost utvrđena. Komisija smatra da uz naknadu za odstupanje utvrđenu u iznosu od 20 000 EUR/MWh nije vjerojatno da kapacitet važan za sigurnost opskrbe neće biti dostupan kad bude bio potreban.

(136) Komisija isto tako podsjeća na to da se aktiviranjem pričuve samo u slučaju kad tržište nije uravnoteženo postiže jasno odvajanje tržišta od pričuve. Tim mehanizmom jamči se da program ne utječe na tržišno natjecanje i trgovinu na tržištu električne energije.

(137) Uzimajući u obzir pojašnjenja Njemačke, Komisija zaključuje da mjera nema nepotrebne negativne učinke na tržišno natjecanje i trgovinu.

7.3.7. *Transparentnost*

(138) Kako je navedeno u Odluci o pokretanju postupka, njemačka tijela primjenjivat će uvjete transparentnosti utvrđene u odjeljku 3.2.7. Smjernica u mjeri u kojoj su primjenjivi na potporu dodijeljenu u okviru pričuvnog kapaciteta. Stoga je ovaj zahtjev ispunjen.

8. **ZAKLJUČAK**

(139) S obzirom na prethodno navedeno i na temelju obveza koje je preuzela Njemačka (odjeljak 6.), Komisija utvrđuje da je program potpore spojiv s unutarnjim tržištem na temelju članka 107. stavka 3. točke (c) Ugovora te posebno odjeljka 3.9. Smjernica.

DONIJELA JE OVU ODLUKU:

Članak 1.

Program potpore koji Njemačka namjerava provesti za uspostavu pričuvnog kapaciteta spojiv je s unutarnjim tržištem na temelju članka 107. stavka 3. točka (c) Ugovora u ukupnom trajanju od tri uzastopna dvogodišnja razdoblja isporuke do 30. rujna 2025.

U skladu s time odobrava se provedba programa potpore.

Članak 2.

Ova je Odluka upućena Saveznoj Republici Njemačkoj.

Sastavljeno u Bruxellesu 7. veljače 2018.

Za Komisiju
Margrethe VESTAGER
Članica Komisije